

Apteekit hyvinvointialueilla

Kohti aluevaaleja

- **Hyvinvointialueiden tilanne on erittäin haastava**
 - Tarve palveluille kasvaa väestön ikääntyessä
 - Pula osaavasta työvoimasta koettelee jokaista aluetta
 - Tiukka talous haastaa lakisääteisten palveluiden toteuttamisen
- **Tulevilla aluevaltuustoilla on vaativa tehtävä edessä**
 - Miten taata asukkaille laadukkaat ja vaikuttavat lähipalvelut palveluverkkojen supistuessa?
 - Miten toteuttaa lakisääteiset tehtävät ja samaan aikaan kehittää toimintaa?

Apteekit – alihyödynnetty resurssi

Apteekki on useimmille lähin terveyspalvelu ja ne tuntevat alueensa asukkaat

- 830 apteekkitoimipistettä
- Yli 100 apteekin palvelupistettä
- Yli 250 verkkoapteekkia
- Avoinna keskimäärin 55 h / vko
- 60 milj. käyntiä vuodessa

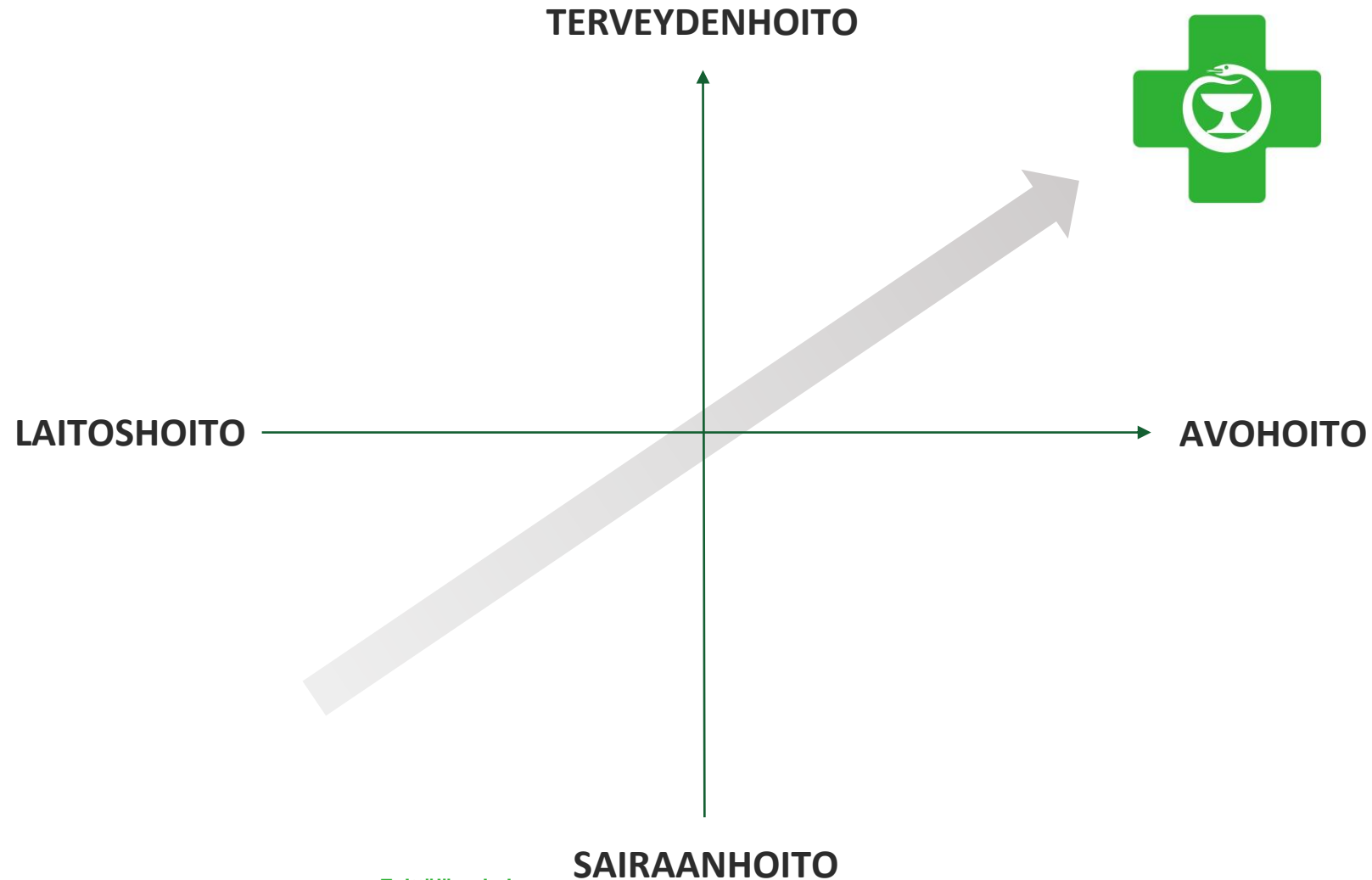

Apteekkitoiminta osana terveydenhuoltoa

- Apteekki on terveydenhuollon **parhaimmin toimivia** osia ja ne paikkaavat työllään nyt myös muun terveydenhuollon kriisiä.
- Apteekit toteuttavat **julkista palvelutehtävää**, avohoidon lääkehuoltoa
- Lääkehuollon ja apteekkien integroiminen osaksi palveluketjuja mahdollistaa hoitoketjujen kokonaisvaltaisen suunnittelun.
- Apteekki on ainoa kokonaan **yrittäjyyden varaan** järjestetty osa terveydenhuoltoa, ja sitä säännellään julkisen palvelun tavoitteiden toteuttamiseksi.

Terveydenhuollon suunta

Apteekit hyvinvointialueen lääkehuollossa

Avohuollon lääkehuolto ja onnistuneet lääkehoidot

- ✓ Lääkkeiden saatavuus ja saavutettavuus
- ✓ Lääkkeiden oikean ja turvallisen käytön varmistaminen

Yhtenäiset hoitopolut

- ✓ Toimiminen osana **potilaan hoitopolkua**
- ✓ Avohoidon lääkehoitoprosessin kehittäminen
- ✓ Hoitoon ja palveluihin ohjaus

Asiantuntija- palvelut hyvinvointi- alueelle

- ✓ Palveluseteli farmaseuttisiin palveluihin
- ✓ Turvallisen lääkehoidon tuki –palvelut
- ✓ Apteekit mukaan rokotusohjelmiin

Apteekit hyvinvointialueiden tueksi

- Apteekit voivat auttaa hyvinvointialueita selviytymään lakisääteisistä tehtävistään kustannustehokkaasti
 - tukemalla lääkehoitojen onnistumista
 - ehkäisemällä lääkehaitoista syntyviä terveydenhuollon menoja
 - tarjoamalla matalan kynnyksen terveyspalveluja siellä, missä hyvinvointialueella ei ole omia palveluja tarjolla

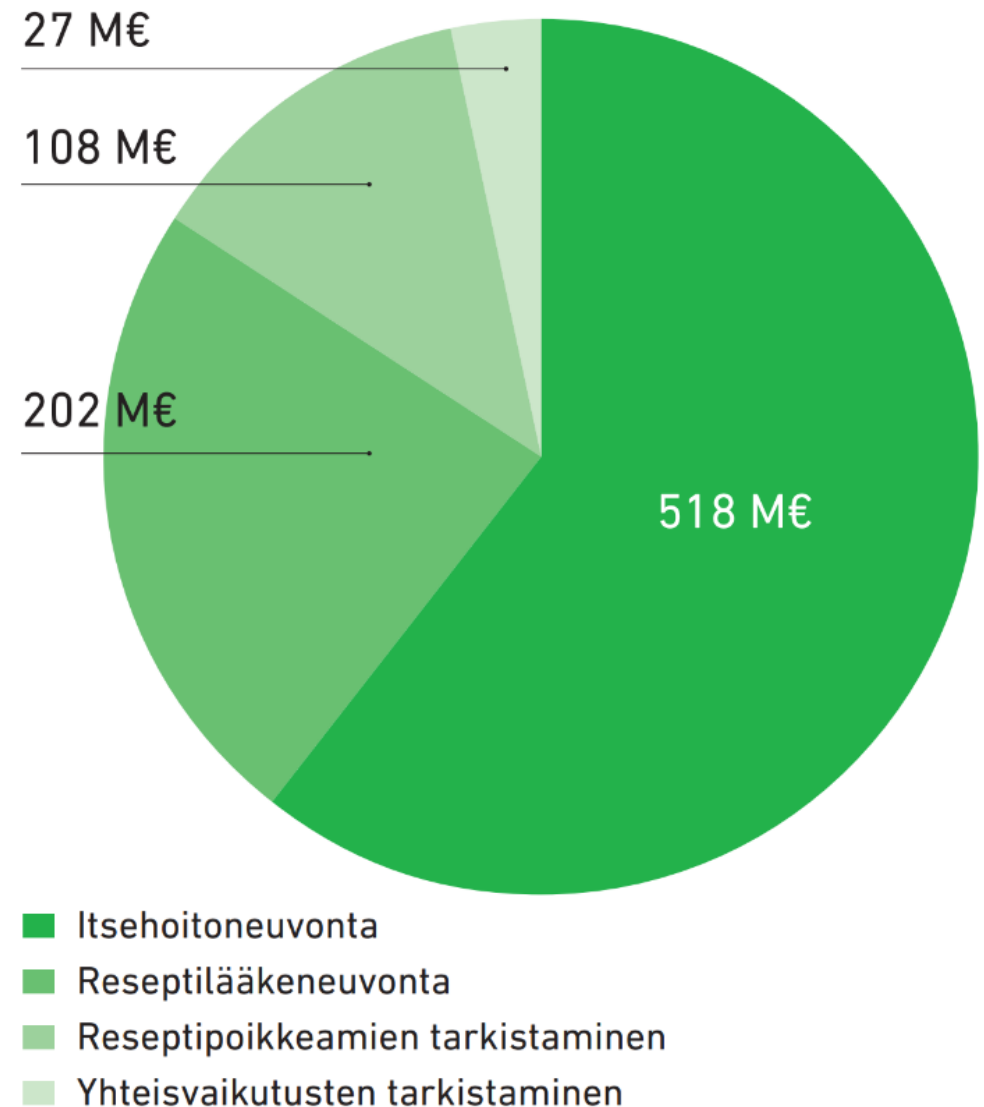
Apteekit tuovat merkittäviä säästöjä hyvinvointialueille

- Tuoreen terveystaloustieteellisen selvityksen mukaan apteekkien farmaseuttinen työ säästää yhteiskunnalle yhteensä n. **2,6 miljardia euroa** vuodessa.
 - Luvussa on huomioitu terveyshyödyt, hyvinvointialueille ja asiakkaille syntyvät terveystalouden käytön vähenemiseen liittyvät säästöt ja työpoissaoloihin liittyvät menetykset.

Apteekit tuovat merkittäviä säästöjä hyvinvointialueille

- Apteekkien farmaseuttinen työ tuottaa hyvinvointialueille arviolta **855 miljoonan euron** säästöt vuodessa.
- Säästö perustuu julkisten terveyspalveluiden käytön vähentymiseen.
- Apteekkien asiakkaat säästävät terveyspalvelujen asiakasmaksuissa noin **95 miljoonaa euroa** vuosittain
- Itsehoitoneuvonnan osuus säästöistä on **576 miljoonaa euroa**.
 - *Ilman apteekkien itsehoitoneuvontaa perusterveydenhuollon lääkärikäyntien määrä lisääntyisi arvion mukaan viidenneksellä.*

Paremmen yhteistyön rakentamiseksi:

1. Kirjataan lääkehuolto ja apteekit sen toteuttajina osaksi hyvinvointialueiden **palvelustrategioita**.
2. Sisällytetään lääkehuolto ja apteekkien tarjoamat palvelut sairauskohtaisiin **hoitopolkuihin** sekä hyvinvointialueen **palveluketjuihin**.
3. Luodaan **selkeät yhteistyörakenteet** hyvinvointialueen palvelujen ja apteekkien välille, jotta tiedonkulku on sujuvaa.
4. **Puretaan** apteekkien ja hyvinvointialueiden yhteistyön esteitä esimerkiksi tietojärjestelmien osalta.

Lääkkeitä käytetään koko ajan enemmän

- Vuonna 2020 yli 75-vuotiaista **18,8%** oli monilääkittyjä
- Avohoidossa hoidetaan yhä huonokuntoisempia, monisairaita ja monilääkittyjä iäkkäitä niukoin resurssein.
- Ikääntyneiden osuus väestöstä kasvaa merkittävästi lähitulevaisuudessa.

ApteeKKien avulla ikäihmisten hoito paremmaksi

- STM edellyttää arvioimaan vuosittain yli 75-vuotiaiden lääkityksen.
- Hyvinvointialueilla on myös lakisääteinen velvollisuus ohjata ikääntyneiden turvallista lääkehoitoa.
- Hyvinvointialueiden kannattaa hyödyntää tehtävässä apteekkeja, koska siellä työskentelevät lääkitysturvallisuuden parhaat asiantuntijat.

Apteekkien avulla varmistetaan turvallinen lääkehoito

Apteekkien tarjoamalla lääkehoitojen tarkistus- ja arviointipalvelulla ikääntyneiden lääkityksen kokonaisuus saadaan kuntoon:

- Lääkitykseen liittyvät ongelmat tunnistetaan
- Lääkitys ajantasaistetaan ja hoitoon sitoutuminen paranee
- Palvelun ansiosta lääkäriellä on aina käytössään ajantasainen lääkityslista
 - *Varmistetaan turvallinen lääkehoito ja säästetään lääkärin työaika*

Annosjakelulla turvallisuutta ja tehokkuutta

- Lääkkeiden koneellinen annosjakelu on apteekkien keskeinen palvelu, jolla:
 - parannetaan lääkitysturvallisuutta
 - parannetaan lääkehoidon tarkoituksenmukaisuutta
 - vähennetään lääkehävikkiä
 - vapautetaan hoitajien työaika lääkkeiden jakelusta itse hoitotyöhön

lääkäiden lääkitysongelmien ehkäisemiseksi:

1. Apteekkien farmaseuttiset palvelut sisällytetään hoitopolkuihin.
2. Varmistetaan jokaiselle ikääntyneelle lääkityksen arvioinnit ja ehkäistään lääkitysongelmia.
3. Huolehditaan lääkkeiden koneellisen annosjakelun toimivuudesta.

Apteekkien palveluilla vaikuttavuutta ja säästöä hyvinvointialueille

- Apteekit ovat Suomen käytetyin terveyspalvelu
 - Jopa 80 prosenttia suomalaisista haluaisi saada apteekeista nykyistä laajemmin terveyspalveluita.

”Mitä useampi hyvinvointialueen vastuulla oleva palvelu, kuten esimerkiksi kroonisten sairauksien seuranta tai hoitotarvikkeiden jakelu, voidaan toteuttaa lähiapteekissa, sitä nopeammin ihmiset saavat tarvitsemansa avun ja resursseja säästyy muusta terveydenhuollosta.”

Palveluhankinnoissa painotettava laatua ja saavutettavuutta lääkehoidon onnistumiseksi

- Hyvinvointialueen palveluhankinnoissa tulee hinnan lisäksi **arvioida palvelun laatu sekä vaikutus** lääkehoidon onnistumisen kannalta.
- Yhtenäisten ja turvallisten hoitoketjujen takaamiseksi on tärkeää varmistaa, että **palvelut pysyvät lähellä asukkaita**.
- **Palvelusetelin laajempi käyttö** tukisi tavoitetta, sillä se mahdollistaisi asukkaille farmaseuttisten palvelujen saamisen suoraan omasta lähiapteekista.

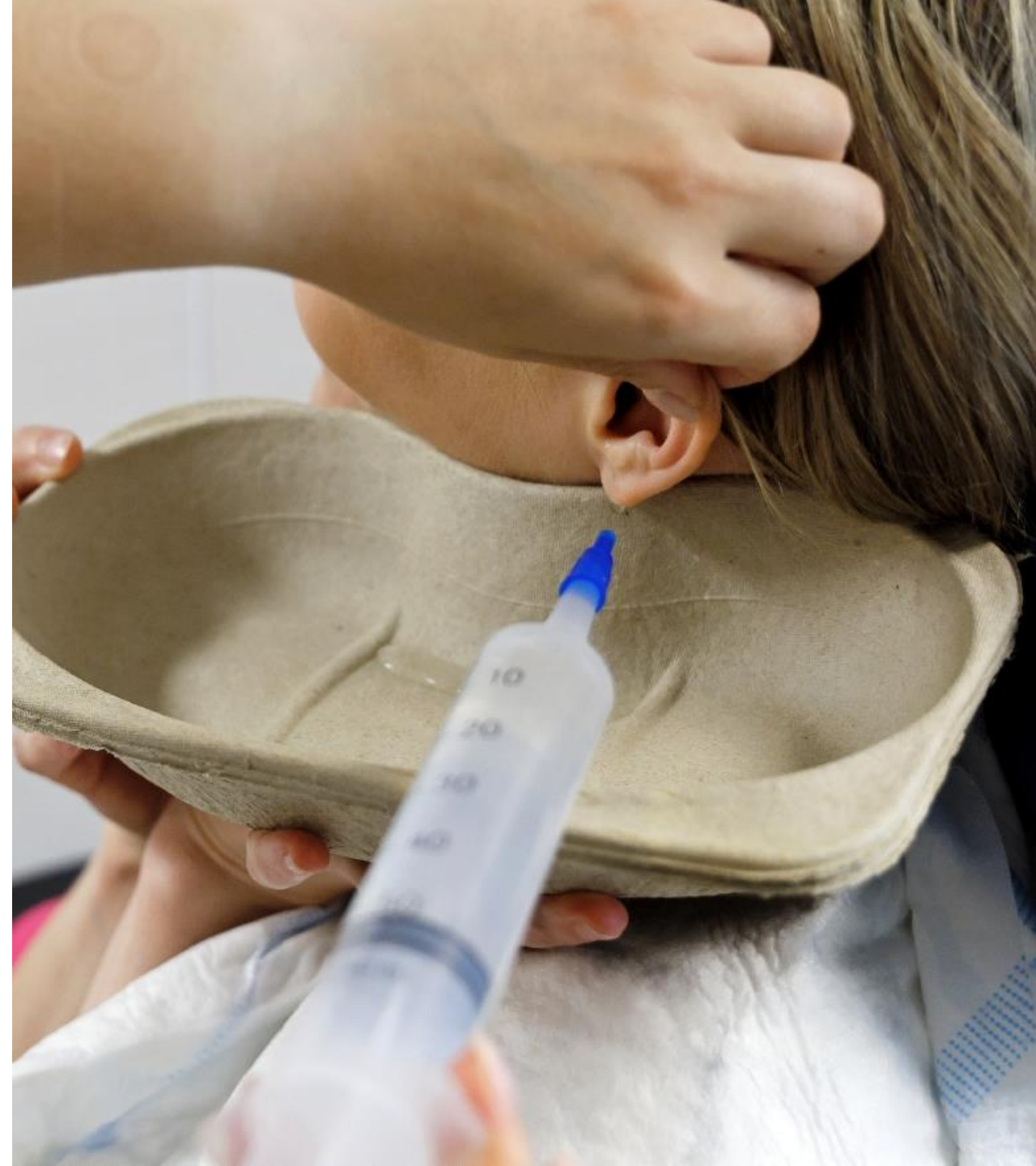
Apteekkirokotuksilla parempi rokotekattavuus

- Farmaseuttien ja proviisorien rokotusoikeus mahdollistaa apteekkien entistä suuremman roolin terveydenhuollossa.
- Apteekkien hyödyntäminen rokotuspaikkana hyvinvointialueilla:
 - parantaisi rokotuskattavuutta erityisesti alueilla, joissa terveyskeskuksiin on pitkä matka.
 - helpottaa hyvinvointialueiden henkilöstötilannetta rokotusten ruuhkahuippuina.

Esimerkkejä palveluista, joita apteekit voisivat tuottaa:

- Koneellinen annosjakelu lähiapteekista palvelusetelillä
- Lääkityksen tarkistuspalvelu apteekista palvelusetelillä
- Lääkityslistan ajantasaistaminen ennen lääkärin vastaanottoa
- Lääkehoidon auditoinnit sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille
- Kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset
- Apteekin tilojen hyödyntäminen esim. terveydenhuollon etävastaanottoihin
- Kroonisten sairauksien seuranta ja raportointi apteekeista.
- Terveysteknologian opastus
- Testit apteekissa, esim. korona- ja keliakiatestaus
- Hoitotarvikejakelu

Suomessa apteekkien palveluita hyödynnetään kansainvälisesti verrattuna heikosti

- Esimerkiksi Norjassa...
 - ✓ ...on tunnistettu apteekkien potentiaali julkisen terveydenhuollon tukemisessa.
 - ✓ ...apteekit tarjoavat rokotuksia maanlaajuisesti ja ne olivat keskeisessä roolissa koronapandemian aikana, kun 88 kuntaa teki sopimuksen rokotuksista apteekkien kanssa.
 - ✓ ...apteekkien kausi-influenssarokotukset ovat erittäin suosittuja, koska apteekit ovat helposti saavutettavissa – vuonna 2023 niissä annettiin 220 000 influenssarokotusta.
 - ✓ ...apteekit tarjoavat myös muita terveystalviteita, jotka helpottavat julkisen terveydenhuollon kuormitusta.

Lähipalvelujen vahvistamiseksi:

1. Hyödynnetään lähiapteekkiverkoston ja toteutetaan matalan kynnyksen terveystalveluja lähellä asukkaita apteekkien tiloissa joko ostamalla apteekin terveystepiteeltä tai hyvinvointialueen omana palveluna.
2. Arvioidaan, miten apteekkeja kannattaa tehokkaimmin hyödyntää osana pitkäaikaissairaiden hoitoa.
3. Hyödynnetään apteekkeja osana rokotushjelmaan kuuluvien rokotusten toteuttamista.
4. Huomioidaan palvelujen hankinnassa hinnan lisäksi palvelun laatu ja vaikutus lääkehoidon onnistumiseen.
5. Käytetään palveluseteliä niissä palveluissa, joihin se sopii, kuten lääkkeiden annosjakelu tai lääkityksen arviointipalvelut.

Apteekkien viestit lyhyesti

1. Sisällytetään lääkehuolto ja apteekkien palvelut hyvinvointialueen palvelustrategioihin sekä hoitopolkuihin
2. Tuotetaan apteekin farmaseuttisilla palveluilla ikäihmisille parempaa hoitoa ja hyvinvointialueelle säästöjä
3. Hyödynnetään apteekkeja hyvinvointialueen palvelutuotannossa

